

โครงการวิจัย พัฒนา และประเมินผลกระบวนการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ในเครือข่ายสถานศึกษา 4 ภูมิภาค ปีงบประมาณ 2551 เป็นโครงการที่คณะผู้วิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับมอบหมายจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) ให้ทำการติดตามประเมินผลโครงการของโรงเรียนเครือข่ายเชิงคุณธรรมที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์คุณธรรม ปีงบประมาณ 2551 จำนวน 76 โรงเรียน ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา

สำหรับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย พัฒนา และประเมินผลกระบวนการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมในครั้งนี้คือ เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินโครงการของโรงเรียนเครือข่ายเชิงคุณธรรมที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์คุณธรรม ติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ ศึกษาปัจจัย/เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการโดยใช้ SWOT analysis สร้างสรรค์และพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรม/โครงการของโรงเรียนเครือข่ายเชิงคุณธรรมให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสังเคราะห์และถอดองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม/โครงการที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำไปประยุกต์ใช้และต่อยอดขยายผลต่อไป

การประเมินโครงการในครั้งนี้เป็นการประเมินแบบกัลยาณมิตร โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเป็นผู้ประเมิน ได้แก่ คณะผู้วิจัย (นักวิจัยจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและในพื้นที่) ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียน และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน รวมทั้งผู้ประสานงานโครงการระดับภูมิภาคของศูนย์คุณธรรม สำหรับวิธีการประเมินโครงการนั้นกระทำโดยการศึกษาเอกสารโครงการของแต่ละโรงเรียน สังเกตและร่วมกิจกรรมในพื้นที่จริง การตอบแบบสอบถามโดยใช้ CIPPI model การสัมภาษณ์ การสนทนา และการประชุมกลุ่มย่อย รวมทั้งวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโครงการโดยใช้เทคนิค SWOT ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัย/เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ พบว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มเยาวชนของโรงเรียนเครือข่ายเชิงคุณธรรมในภาพรวมของภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนืออยู่ในระดับดีมาก ส่วนภาคกลางอยู่ในระดับดี ในขณะที่ปัจจัย/เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จและไม่สำเร็จของโครงการฯ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความมุ่งมั่นและทุ่มเท คณะครูและนักเรียนแกนนำที่มีการทำงานเป็นทีม รวมถึงชุมชนโดยรอบโรงเรียนที่เข้มแข็ง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้โครงการส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จ และเมื่อพิจารณาระดับคุณภาพของโครงการของแต่ละโรงเรียน พบว่า มีโครงการที่ได้คะแนนระดับดีมาก 41 โรงเรียน ระดับดี 32 โรงเรียน และระดับค่อนข้างดี 3 โรงเรียน สำหรับเงื่อนไขที่ทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม/โครงการ กิจกรรมของโครงการไม่สอดคล้องกับปัญหาและบริบทของโรงเรียน/ชุมชน การทำงานแบบแยกส่วน การขาดองค์ความรู้ในการดำเนินงาน การขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามของผู้บริหารอย่างใกล้ชิด เป็นต้น